

**BESCHIKKING VAN
GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-BRABANT**

op de op 21 februari 2024 ontvangen aanvraag van stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant, namens Waterschap Aa en Maas, om een omgevingsvergunning met een flora- en fauna-activiteit, volgens de Omgevingswet. De activiteiten gaan over het ontmantelen van dassenburchten en -holen op risicovolle plaatsen in en rondom de regionale keringen van de Brand, het Drongelens kanaal, de Dieze en Howabo, de Compartimentseringskering en de waterberging van het Dynamisch beekdal. Dit valt onder het Waterschap Aa en Maas.

Ons kenmerk: Z/217592

Dit document is digitaal ondertekend en bevat daardoor geen handtekening.

Besluit

Onderwerp

Op 21 februari 2024 hebben wij van Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant, namens Waterschap Aa en Maas een aanvraag ontvangen voor een omgevingsvergunning met een flora- en fauna-activiteit. De vergunning is gevraagd voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten, door het herstellen van graafschade en het ontmantelen van burchten op risicovolle locaties in en nabij regionale keringen van de Brand (Aa, Afvoerkanaal van Poeldonk en Grootte Wetering), het Drongelens kanaal, de Dieze en Howabo, de Compartimentseringskering en de waterberging van het Dynamisch beekdal. Dit valt onder het werkgebied van Waterschap Aa en Maas.

De aanvraag ziet niet enkel toe op reeds aanwezige risicovolle dassenburchten, maar is tevens van toepassing op toekomstige holen en burchten binnen de aangegeven gebieden.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant beslissen, gezien de overwegingen die zijn opgenomen in deze vergunning,

- I. aan Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant, Onderwijsboulevard 225, 5223 DE, 's-Hertogenbosch, de gevraagde vergunning te verlenen, volgens artikel 5.1 tweede lid onder g en 5.10, eerste lid, onderdeel e, van de Omgevingswet, alsmede artikel 8.74I van het Besluit kwaliteit leefomgeving van de bepaling als bedoeld in:
 - artikel 11.54, eerste lid, onderdeel b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van vaste voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van de:
 - **das** (*Meles meles*);voor de periode van 1 juli 2024 tot en met 30 juni 2029.
- II. dat de beschrijving van de activiteiten in de aanvraag, voor zover deze gaat over de soorten aan de vergunning voorschriften te verbinden die zijn opgenomen onder onderdeel 2.6 'Voorschriften';
- III. dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de dit besluit:
 - Aanvraag d.d. 21 februari 2024;
 - Prioritaire dassenholen in regionale keringen en waterberging Dynamisch Beekdal Waterschap Aa en Maas – Plan van Aanpak (versie 4.0, datum 26 maart 2024)
 - Aanvullende gegevens van 26 maart 2024 en 18 april 2024
 - Bijlage 1: overzichtstekening van de planlocatie.

Disclaimer

Dit besluit bevat een beoordeling op grond van het huidige initiatief, het huidige recht (de huidige wet- en regelgeving en jurisprudentie) en het huidige beleid. Indien het initiatief in vorm of omvang verandert, kan dat tot gevolg hebben dat aan dit besluit geen rechten meer kunnen worden ontleend.

Wanneer u de werkzaamheden op een andere wijze dan in de aanvraag en de aanvullende informatie uitvoert, dient u opnieuw te toetsen of er sprake is van een vergunningsplicht.

Indien de uitvoering niet conform het besluit wordt verricht, kan handhavend worden opgetreden.

Rechtsmiddelen

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit en wordt u door dit besluit rechtstreeks in uw belang getroffen, dan kunt u een bezwaarschrift hiertegen indienen. Dit kan tot 6 weken na de dag van verzending van het besluit. De verzenddatum is terug te vinden in de kennisgeving.

U kunt uw bezwaarschrift op 2 manieren indienen:

- **Digitaal.** Op www.brabant.nl/bezwaar vindt u de link 'Bezwaar indienen'. U heeft hiervoor een digitale handtekening (DigiD of eHerkenning) nodig.

- **Per post.** Stuur uw bezwaarschrift naar:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

In het bezwaarschrift zet u:

- uw naam en adres;
- de datum, het kenmerk en een omschrijving van het besluit waarmee u het niet eens bent;
- de reden waarom u het niet eens bent met ons besluit;
- de datum van uw bezwaarschrift en uw handtekening;
- maakt u namens iemand anders bezwaar? Stuur dan een machtiging mee.

Voeg ook een kopie toe van het besluit waarmee u het niet eens bent. Op deze manier kunnen wij uw bezwaarschrift beter in behandeling nemen.

U kunt het secretariaat van de hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Aan het indienen van een bezwaar zijn geen kosten verbonden.

Voorlopige voorziening

Als u een bezwaarschrift indient, dan heeft dit geen schorsende werking. Het besluit treedt in werking de dag na verzending van het besluit. Dat betekent dat het besluit geldt zolang uw bezwaarschrift in behandeling is. Het kan zijn dat u dit niet wilt. Bijvoorbeeld omdat het besluit onherstelbare gevolgen voor u heeft. U kunt gelijktijdig met of na het indienen van een beroepschrift een verzoek om een voorlopige voorziening vragen bij de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch. De rechter besluit dan of het besluit wordt geschorst.

U kunt ook digitaal verzoeken om een voorlopige voorziening. Zie daarvoor:

<http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. U heeft hiervoor een digitale handtekening (DigiD of eHerkenning) nodig.

Er zijn kosten verbonden aan het vragen van een voorlopige voorziening (griffierecht) en/of het indienen van een beroepschrift.

INHOUDSOPGAVE

BESLUIT	2
PROCEDURELE OVERWEGINGEN	5
INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN	6
1. WETTELIJK KADER - WET NATUURBESCHERMING	6
1.1 <i>INWERKINGTREDING OMGEVINGSWET</i>	6
1.2 <i>BESCHERMINGSREGIMES</i>	6
1.3 <i>OMGEVINGSVERORDENING NOORD-BRABANT</i>	7
1.4 <i>BELEIDSREGEL OMGEVINGSRECHT NOORD-BRABANT</i>	7
1.5 <i>FAUNABEHEERPLAN 2023 – 2029</i>	7
2. TOETSING EFFECTEN DOOR HANDELINGEN	9
2.1 <i>AANGEVRAAGDE ACTIVITEITEN</i>	9
2.2 <i>ONDERZOEK SOORTEN</i>	9
2.3 <i>ALTERNATIEVENAFWEGING</i>	9
2.4 <i>BELANG VAN DE AANVRAAG</i>	10
2.5 <i>MAATREGELEN</i>	11
2.6 <i>VOORSCHRIFTEN</i>	13
3. CONCLUSIE	14
BIJLAGE 1. OVERZICHTSTEKENING VAN DE PLANLOCATIES	15

Procedurele overwegingen

Aanvraag

Op 21 februari 2024 hebben wij van Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant, namens Waterschap Aa en Maas, een aanvraag ontvangen voor een omgevingsvergunning met een flora- en fauna-activiteit, volgens de Omgevingswet.

Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag en het activiteitenplan. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/217592.

Bevoegd gezag

Omdat de activiteit wordt verricht in de provincie Noord-Brabant zijn Gedeputeerde Staten (verder: GS) volgens artikel 4.6, eerste lid onder e, van het Omgevingsbesluit bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Als het aan de orde is betrekken wij tevens de gevolgen van de activiteit voor de soorten buiten onze provinciegrens bij ons besluit.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

De aanvraag bevat voldoende informatie voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een omgevingsvergunning met flora- en fauna- activiteit is gevraagd.

Overige regelgeving

Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving of activiteit onder de Omgevingswet kan aan de orde zijn. Bij de beoordeling van deze aanvraag zijn andere aspecten dan de flora- en fauna-activiteit van de Omgevingswet niet betrokken.

Inhoudelijke overwegingen

1. Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

1.1 Inwerkingtreding Omgevingswet

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Met deze wet voegt de overheid de regels voor de fysieke leefomgeving samen. De Wet natuurbescherming is opgegaan in de Omgevingswet.

Met het ingaan van de Omgevingswet veranderen onder meer de benamingen van wetsinstrumenten. Zo is bijvoorbeeld de benaming voor een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming (artikelen 3.3, 3.8 en 3.10) gewijzigd naar een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet (artikel 5.1, tweede lid, onder g). U kunt meer lezen over soortenbescherming onder de Omgevingswet op de volgende website <https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/activiteiten-natuur/flora-en-fauna-activiteit/>

1.2 Beschermingsregimes

Op basis van de Omgevingswet (hierna: Ow) zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Paragraaf 11.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de vergunning.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrictlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Paragraaf 11.2.3 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74k van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Paragraaf 11.2.4 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74l van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Voor alle inheemse soorten geldt in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde diersoorten en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een vergunning is verleend. In de specifieke zorgplicht wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In onder andere artikel 5.40 en artikel 18.10 van de Ow zijn gronden opgenomen op grond waarvan een vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd. De vergunning kan in elk geval worden ingetrokken indien blijkt dat de vergunninghouder zich niet houdt aan de vergunning.

1.3 Omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben de Omgevingsverordening Noord-Brabant (hierna: Verordening) vastgesteld. Voor een flora- en fauna-activiteit zijn aanvullende kaders vastgelegd. Zo zijn voor bepaalde soorten en handelingen vrijstellingen opgenomen. Deze zijn neergelegd in paragraaf 3.8.2 en 3.8.3 van de Verordening.

1.4 Beleidsregel omgevingsrecht Noord-Brabant

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben de Beleidsregel omgevingsrecht Noord-Brabant (hierna: Beleidsregel) vastgesteld. In de Beleidsregel is vastgelegd dat Gedeputeerde Staten vergunning kan verlenen voor overlast- of schade veroorzakende dieren, mits wordt voldaan aan de afwegingskaders en voorwaarden voor de soorten zoals opgenomen in bijlage 5 van deze beleidsregel.

Voor de das is opgenomen dat een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit mogelijk is voor het vangen of het aantasten van verblijfplaatsen in geval van risico's voor de volksgezondheid of openbare veiligheid. Het gaat daarbij om concrete dreigende ernstige schade of gevaar. Voor passende en doeltreffende maatregelen voor preventie of weren wordt verwezen naar de Faunaschade PreventieKit van BIJ12,module Das. Als voorwaarden voor verlening van een omgevingsvergunning worden aangegeven dat aangetoond moet zijn dat andere bevredigende maatregelen niet of in onvoldoende mate effectief zijn én dat verzekerd is dat de staat van instandhouding van de soort, ook op regionaal niveau, niet in het geding kan komen.

1.5 Faunabeheerplan 2023 – 2029

In hoofdstuk 37 van het faunabeheerplan is voor de das onder andere de populatiegrootte en -ontwikkeling, schade aan de belangen en beheer in huidige en afgelopen periode uitgewerkt. In het faunabeheerplan wordt het volgende aangegeven:

“De provincie Noord-Brabant speelt een belangrijke rol voor de landelijke dassenpopulatie. De kernpopulatie bevindt zich in Oost-Brabant. Ook in Midden-Brabant neemt de populatie toe. Regionaal is er een duidelijk verschil in het aantal schades (zowel aan gewassen als aan infrastructuur) door dassen in Noord-Brabant. De schade vindt vooral plaats in Oost-Brabant. Met name binnen het beheergebied van Waterschap Aa en Maas nemen de kosten toe door graverij van dassen in de waterkering. Het is mogelijk dat met name in Oost-Brabant de komende beheerperiode meer schades optreden en er vaker ingegrepen moet worden, omdat de geschikte territoria bezet zijn. De staat van instandhouding van de das wordt niet actief beïnvloed. Slechts incidenteel vindt verstoring van dassen(burchten) plaats en/of worden dassen gevangen en verplaatst. Gedeputeerde Staten verlenen een ontheffing op voorhand om graverij te herstellen en te verstoren en kunnen aanvullend incidenteel ontheffing verlenen voor het vangen en verplaatsen van dassen of het aantasten van verblijfplaatsen in geval van risico's voor de volksgezondheid of openbare veiligheid. De Faunabeheereenheid vraagt op voorhand een ontheffing aan, zodat op basis van de escalatieladder direct ingegrepen kan worden als er risico's ontstaan voor de openbare veiligheid. Wanneer het nodig is om dassen of burchten te verplaatsen dan dient daar een incidentele ontheffing voor te worden aangevraagd. Voor de dreigende belangrijke schade aan overige in de Wet genoemde belangen vraagt de Faunabeheereenheid incidentele ontheffingen aan. Wanneer de openbare veiligheid in het geding komt en de escalatieladder doorlopen is én een uitgebreide toets vaststelt dat er geen alternatieven voor handen zijn dan wordt GS verzocht een incidentele ontheffing af te geven om de das te doden.”

In het faunabeheerplan is tevens een escalatieladder opgenomen. De escalatieladder, in geval bij risico's op de openbare veiligheid, is als volgt:

1. Nemen van preventieve maatregelen om vestiging van nieuwe burchtlocaties te voorkomen.
2. Bij nieuwe graverij op ongewenste locatie:
 - a. ontmoediging om verder te graven door verstoren, weghalen van begroeiing (dekking) enz.
 - b. Dichten van beginnende graverij en nemen van preventieve maatregelen
 - c. Aanbieden van alternatieve locatie (geschikte locatie aanleggen als die er niet is).
3. Bij ontdekken burcht op locatie met risico voor de veiligheid:
 - a. In samenwerking met dassendeskundige opstellen van plan van aanpak
 - b. Onaantrekkelijk maken omgeving
 - c. Aanvragen incidentele ontheffing
 - d. Bij lage urgentie: verstoren
 - e. Aanleggen alternatieve burchtlocatie binnen bestaand territorium
 - f. Bij hoge urgentie: actief vangen en verplaatsen, mits een uitzetlocatie beschikbaar is
 - g. Herstellen en ongeschikt maken van de risicovolle locatie.

Niet in alle situaties is het mogelijk of wenselijk om iedere stap te doorlopen. Dan kan een gemotiveerde afwijking nodig zijn. Bijvoorbeeld wanneer de grondeigenaar geen toestemming geeft om een alternatieve burcht aan te leggen, of wanneer ingrijpen in de omgeving belangrijke gevolgen heeft voor het behalen van andere vastgelegde doelstellingen van de grondeigenaar. De toezichthouder dient hier nauw bij betrokken te worden.

2. Toetsing effecten door handelingen

2.1 Aangevraagde activiteiten

Een uitgebreide omschrijving van de activiteiten is opgenomen in de aanvraag. De vergunning wordt aangevraagd voor het herstellen van graafschade en het ontmantelen van burchten op risicovolle locaties in en nabij de regionale keringen de Brand (Aa, Afvoerkanaal van Poeldonk en Grootte Wetering), de Compartimentseringskering, het Drongelens kanaal, de Diezedijken, HoWaBo en de waterberging van het Dynamisch beekdal. Dit valt onder het Waterschap Aa en Maas. Het herstel/de ontmanteling geschiedt na vaststelling danwel aanbieding van alternatieve burchtlocaties in het bestaande territorium en het passief verjagen/ verplaatsen van dassen van de risicovolle burchten naar de alternatieve burchtlocaties.

De aanvraag ziet niet enkel toe op reeds aanwezige risicovolle dassenburchten, maar is tevens van toepassing op toekomstige hopen en burchten binnen de aangegeven locaties.

2.2 Onderzoek soorten

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in de bij de aanvraag gevoegde rapportage 'prioritaire dassenhopen in regionale waterkeringen en waterberging Dynamisch Beekdal'.

Voor het in beeld krijgen van de dassengraverij langs de regionale keringen is gebruik gemaakt van een combinatie van gegevens verzameld door lokale dassenwerkgroepen en veldwerk uitgevoerd door AP natuuradvies & begeleiding. Het veldwerk is uitgevoerd in de tweede helft van 2022 en eerste helft 2023.

De aangetroffen (kraam)burchten, bijburchten en losse hopen in en nabij de keringen zijn vastgelegd in een GIS-bestand van Waterschap Aa en Maas. Dit bestand wordt actueel gehouden door medewerkers van het waterschap.

2.3 Alternatievenafweging

Er zijn geen redelijke alternatieven mogelijk die zullen leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor de das te verlenen.

Een van de mogelijke alternatieven betreft het wegvangen en verplaatsen van dassen. Uit eerdere ontmantelingen blijkt dat het wegvangen en verplaatsen van dassen geen optie is. De opgeheven locatie blijft aantrekkingskracht uitoefenen op de dassen in de omgeving. Daarnaast zijn weinig grondeigenaren (zoals terrein beherende organisaties) geïnteresseerd om dassen op te nemen, omdat de populatie groeit, de das zich verder verspreidt en er steeds vaker probleemsituaties voordoen.

Een ander mogelijk alternatief is het compartimenteren van de burcht met behulp van stalen damwanden die (een deel van) de waterkerende functie van de dijk moet vervangen en tegelijkertijd graverij in de dijk moeten tegenhouden. In de onderbouwing wordt aangegeven dat dit veel nadelen heeft. Het is een prijzig alternatief (vijf tot tienmaal duurder dan het geadviseerde). Damwanden zijn in eerste instantie bedoeld als vervangende waterkering. Daarnaast blijft het voor de das aantrekkelijk om ook net buiten het compartiment te gaan graven. De probleemsituatie wordt hiermee niet weggenomen. Ook zit het plaatsen van de damwand een toekomstige dijkversterking

letterlijk in de weg, is het vanuit duurzaamheid en stikstofbeleid niet wenselijk en kan het inbrengen van een damwand leiden tot schade(claims) indien woningen in de nabijheid gelegen zijn.

Het compartimenteren met behulp van gaas is geen optie. Gaas is waterdoorlatend. Hierdoor biedt het geen oplossing voor een verzwakte dijk als gevolg van een gangenstelsel. De dijk blijft op deze locatie dan ook onveilig. Om in dat geval tot een veilige situatie te komen, moet alsnog een waterwerende maatregel getroffen worden. Het gaat dan bijvoorbeeld om verbreden of verleggen van de dijk, wat in veel gevallen ruimtelijk niet mogelijk is. Enkel het inbrengen van gaas, zou betekenen dat het gangenstelsel alsnog opgevuld moet worden.

Een ander alternatief is niet ingrijpen. Dit zou betekenen dat bij een hoogwatersituatie de dijk kan doorbreken en een groot gebied onderloopt met water. Dit heeft gevolgen voor de mens, maar ook voor het leefgebied en de burcht van de das. Bij een hoogwatersituatie kan door de dijkgraaf ingegrepen worden (calamiteit).

De vergunning is tevens van toepassing op toekomstige risicovolle holen en burchten binnen de aangegeven trajecten. Indien mogelijk worden preventieve maatregelen ingezet om nieuwe graverij te voorkomen. Echter zijn er weinig doeltreffende structurele preventieve middelen voorhanden. Begroeiing op hoger gelegen terreinen heeft een aantrekkende werking op dassen, maar het verwijderen daarvan over de volledige lengte van alle keringen inclusief de bijbehorende beschermingszone is niet haalbaar vanwege vaak botsende landschappelijke of natuurwaarden. De begroeide taluds vormen belangrijke ecologische verbindingzones voor zoogdieren, vogels, vlinders en insecten. Om de ecologische functie van het talud niet te ernstig aan te tasten dient het verwijderen van bomen en andere begroeiing met de grootste zorg te gebeuren en kan in gevallen ongewenst zijn. Ook het preventief aanbrengen van horizontaal gaas over het gehele oppervlakte is niet haalbaar. Naast de enorme kosten en technische beperkingen, geldt ook hiervoor dat het landschappelijk en/of natuurlijk kan botsen met al aanwezige waarden.

Van actieve verplaatsing (verplaatsing naar nieuw territorium) zal geen gebruik gemaakt worden. Vroeg of laat vestigen zich nieuwe dassen en die laten hetzelfde graafgedrag zien. Daarom is ervoor gekozen om de dassen in het territorium te laten zitten en ze, wanneer noodzakelijk blijkt een alternatieve burchtlocatie aan te bieden buiten de risicozone van een kering.

2.4 Belang van de aanvraag

In de aanvraag is het belang voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning met een flora- en fauna-activiteit voor de das te verlenen.

De flora- en fauna-activiteit is gevraagd op grond van het belang 'van de volksgezondheid, de openbare veiligheid f andere dwingende redenen van openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. Dit is een belang zoals genoemd in artikel 8.74l. eerste lid, onder b, van de het Besluit kwaliteit leefomgeving.

De handelingen vinden plaats in het kader van de openbare veiligheid. Het gaat daarbij om het voorkomen van dijkbeschadigingen en dijkdoorbraken. Dierlijke graverij maakt een dijk zwakker. Dit kan vervolgens leiden tot het falen van een waterkering bij hoogwater. Ook de doorbraak van een regionale kering zorgt voor het overstromen van een groot gebied inclusief bewoonde gebieden.

2.5 Maatregelen

In het plan van aanpak is beschreven welke maatregelen worden genomen om de effecten voor de das zoveel mogelijk te voorkomen. Waterschap Aa en Maas zorgt ervoor dat door het nemen van ondergenoemde maatregelen de aanwezige dassenfamilies binnen hun territorium aanwezig kunnen blijven. De maatregelen worden toegepast bij reeds aanwezige risicovolle dassenburchten, maar is tevens van toepassing op toekomstige holen en burchten binnen de aangegeven locaties.

In grote lijnen gaat het om de volgende maatregelen:

- *Technisch advies en ecologisch advies*
Per locatie wordt de situatie onderzocht door een technisch deskundige binnen het waterschap Aa en Maas en een dassendeskundige. Op basis van de constateringen wordt een locatie-specifiek plan van aanpak opgesteld. In het ecologisch advies komen de volgende punten terug:
 - Ecologische beoordeling burcht en territorium in relatie tot de omgeving;
 - Advies over de noodzaak, locatie en inrichting van de (eventuele) alternatieve burchtlocatie;
 - Opstellen van een ecologisch werkprotocol.Voor de dassenholen en -burchten die uit het onderzoek blijken, is een plan van aanpak toegevoegd bij de aanvraag. Voor toekomstige locaties zal op een later moment het plan van aanpak opgesteld worden. Dit plan van aanpak voldoet dan aan de tabel met te doorlopen stappen uit paragraaf 2.2 van het algemene plan van aanpak.
- *Alternatieven binnen het territorium:*
Indien uit het onderzoek blijkt dat er aantoonbaar voldoende alternatieve verblijfplaatsen met een vergelijkbare functie aanwezig zijn binnen het territorium van de dassenfamilie, dan is het niet noodzakelijk om een alternatieve burchtlocatie aan te leggen.
- *Geen alternatieven binnen het territorium:*
Indien er uit het onderzoek blijkt dat er niet voldoende alternatieve verblijfplaatsen met een vergelijkbare functie aanwezig zijn binnen het territorium van de dassenfamilie, dan wordt een alternatieve burcht gerealiseerd.
 - De alternatieve burcht ligt op een locatie met voldoende beschikbaar foerageergebied, met vergelijkbare (of minder) menselijke activiteit en op voldoende afstand tot naburige dassenfamilies.
 - Voor de aanleg wordt gebruik gemaakt van een standaard ontwerp welke wordt aangepast naar een specifiek ontwerp volgens bepaalde richtlijnen. Uitgangspunt is het creëren van een kunstburcht voor dassen door het aanleggen van een terp met minimaal een paar (in)gangen) en minimaal 1 kamer. Het standaard ontwerp betreft een burcht met een omvang van 20x30 meter in een 'niervorm' zuid/zuidwest gericht. Soms is een grotere burcht of een functioneel gangenstelsel met meerdere kamers wenselijk. De exacte vormgeving wordt per locatie beoordeeld.
 - De dassen worden gelokt naar de alternatieve burchtlocatie door het aanplanten van, voor de dassen geschikte, begroeiing en het lokken met lokvoer.
 - De alternatieve burchtlocatie wordt gemonitord op aanwezigheid van dassen.
 - Met betrekking tot de gewenningsperiode is een aanvullend voorschrift opgenomen.
- *Verjagen van dassen op de risicovolle locatie*
Verjaging vindt plaats buiten de kwetsbare (kraam)periode. Dit betekent dat verjaging enkel mag plaatsvinden tussen 1 juli en 1 december. Voorafgaand aan ontmantelen worden de dassen verjaagd. Dit kan op twee manieren.

- *Verjagen zonder raster*
Er worden geurbuizen geplaatst en de ingang van de dassenpijpen voor 2/3 gevuld met zand. De grond wordt niet aangestampt of verdicht en via de bovenkant kan nog lucht het hol inkomen. Bij opengraven wordt de stap herhaald. Er wordt minimaal twee weken verjaagd.
- *Verjagen met inrasteren*
Rondom de burcht wordt een raster geplaatst (1,5 meter bovengronds, 0,5 meter ondergrond en aan beiden zijden 0,5 meter omgeklapt. Er worden doorgangen gemaakt voorzien van terugklappoortjes met wildcamera's. Een das kan er hierdoor (uiteindelijk) wel uit, maar niet meer in.
- *Ontmantelen van de risicovolle burcht*
De burcht wordt laag voor laag vanaf de ingang open gelegd. Hierbij dient wel eerst zekerheid te zijn verkregen dat de dassen de risicovolle burcht hebben verlaten.
- *Preventie*
Na het ontmantelen wordt het terrein wordt geëgaliseerd. Indien nodig en mogelijk worden gaasmatten aangebracht en bedekt met een forse laag grond/klei ter preventie. Ook wordt frequent gecontroleerd of er nieuw graafwerk ontstaat. Eventueel nieuw graafwerk wordt direct ongedaan gemaakt. Dit wordt vastgelegd in een logboek.

Bovengenoemde stappen worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch (dassen)deskundige. De werkzaamheden die mogelijk negatieve effecten hebben op de das vinden plaats buiten de kwetsbare periode van de das. De kwetsbare periode loopt van 1 december tot en met 31 juni. Dat wil zeggen dat de werkzaamheden enkel plaats mogen vinden van 1 juli tot en met 31 november.

Door het nemen van bovengenoemde maatregelen houden de dassenfamilies de beschikking over voldoende rust- en verblijfplaatsen binnen het territorium. Er treedt door de werkzaamheden dan ook geen verandering op in de gevestigde dassenfamilies. Aanvullend zijn twee voorschriften opgenomen in paragraaf 2.6. De werkzaamheden doen daarmee geen afbreuk aan het streven de populaties van de das in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

2.6 Voorschriften

Wij nemen in aanvulling op voorgestelde maatregelen de volgende voorschriften op om de staat van instandhouding te kunnen borgen voor de das.

Algemene voorschriften

1. Dit besluit kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de vergunninghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts-) personen. De vergunninghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van de aan dit besluit verbonden voorschriften.
2. Waterschap Aa en Maas kan gebruik maken van de vergunning door een (perceelsgebonden) machtiging aan te vragen via het Faunaregistratiesysteem. Op deze manier wordt de toezichthouder hiermee ook op de hoogte gesteld van de voorgenomen handelingen.
3. De in voorschrift 1 bedoelde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van deze vergunning en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
4. De vergunninghouder en onder voorschrift 1 genoemde (rechts)personen moeten, met inachtneming van de hier genoemde voorschriften, de activiteiten (inclusief alle maatregelen die er voor de das worden genomen) uit te voeren zoals beschreven in de aanvraag, de aanvullende gegevens van 26 maart 2024 en 18 april 2024, én het plan van aanpak én de voorschriften uit dit besluit.
5. De activiteiten en hier genoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige¹ (hierna: ecooloog) op het gebied van de das.
6. Alle handelingen en bevindingen moeten door de ecooloog worden bijgehouden in een logboek. Met handelingen worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de das, zoals ongeschikt maken, uitvoeren van de controlerondes en de aanwezigheid van alternatieve (aangelegde) rust- en verblijfplaatsen. Ook moeten er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen worden opgenomen in het logboek. Dit logboek moet op eerste verzoek van een toezichthouder worden gegeven.
7. Voor elke risicovolle burchtlocatie wordt een plan van aanpak gemaakt op basis van de aanvraag en de hier genoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de initiatieflocatie, moeten, voor het uitvoeren van de werkzaamheden, van de inhoud van het werkprotocol op de hoogte gesteld worden en moeten dit aantoonbaar naleven. Dit ecologisch werkprotocol moet ter informatie aan ons worden toegezonden, uiterlijk 2 weken voor de start van de werkzaamheden. Mail het ecologisch werkprotocol naar info@odbn.nl. Vermeld hierbij het zaaknummer.
8. De uitvoerder (gemachtigde) is verplicht bij gebruik van de vergunning een kopie van de door de Faunabeheereenheid gewaarmerkte vergunning, de machtiging tot het gebruik van de vergunning, de schriftelijke toestemming van de grondgebruiker voor het betreden van de gronden en een legitimatiebewijs bij zich te hebben en deze bescheiden op eerste verzoek van een toezichthouder te tonen.
9. Zodra alle handelingen en activiteiten per locatie zijn uitgevoerd die betrekking hebben op de das, moet de afronding van de werkzaamheden bij ons worden gemeld. Dit moet u doen door het logboek naar ons op te sturen via info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.

¹ Wat wij hieronder verstaan staat in de toelichting op het aanvraagformulier:
https://www.brabant.nl/applicaties/producten/beschermde_dieren_en_planten_6553

10. Een rapportage over het gebruik van deze vergunning dient te worden opgenomen in het jaarverslag van de Faunabeheereenheid, welke jaarlijks, uiterlijk eind juni, aan GS dient te worden toegezonden.

Deze algemene voorschriften zijn opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de vergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n).

Specifieke voorschriften

Alternatieve burchtlocaties

11. Indien een alternatieve burchtlocatie wordt aangelegd, dan dient deze, in beginsel, minimaal een half jaar aanwezig zijn, voordat er gestart wordt met het ongeschikt maken van de burcht die moet wijken. Wanneer de alternatieve burchtlocatie eerder aantoonbaar in gebruik genomen is óf de dassen permanent de risicovolle burchtlocatie hebben verlaten, mag worden afgeweken van deze termijn.

Dit voorschrift is opgenomen omdat op deze wijze wordt gezorgd dat de das voldoende tijd heeft gehad om te wennen aan de nieuwe situatie.

12. Een afwijking op voorschrift 11 geldt voor periode voorafgaand aan de start van het hoogwaterseizoen (1 oktober). Wanneer de dassen een alternatieve burchtlocatie regelmatig bezoeken, mag er vanaf 3 maanden worden ontmanteld, indien dit past vóór het ingaan van het hoogwaterseizoen.

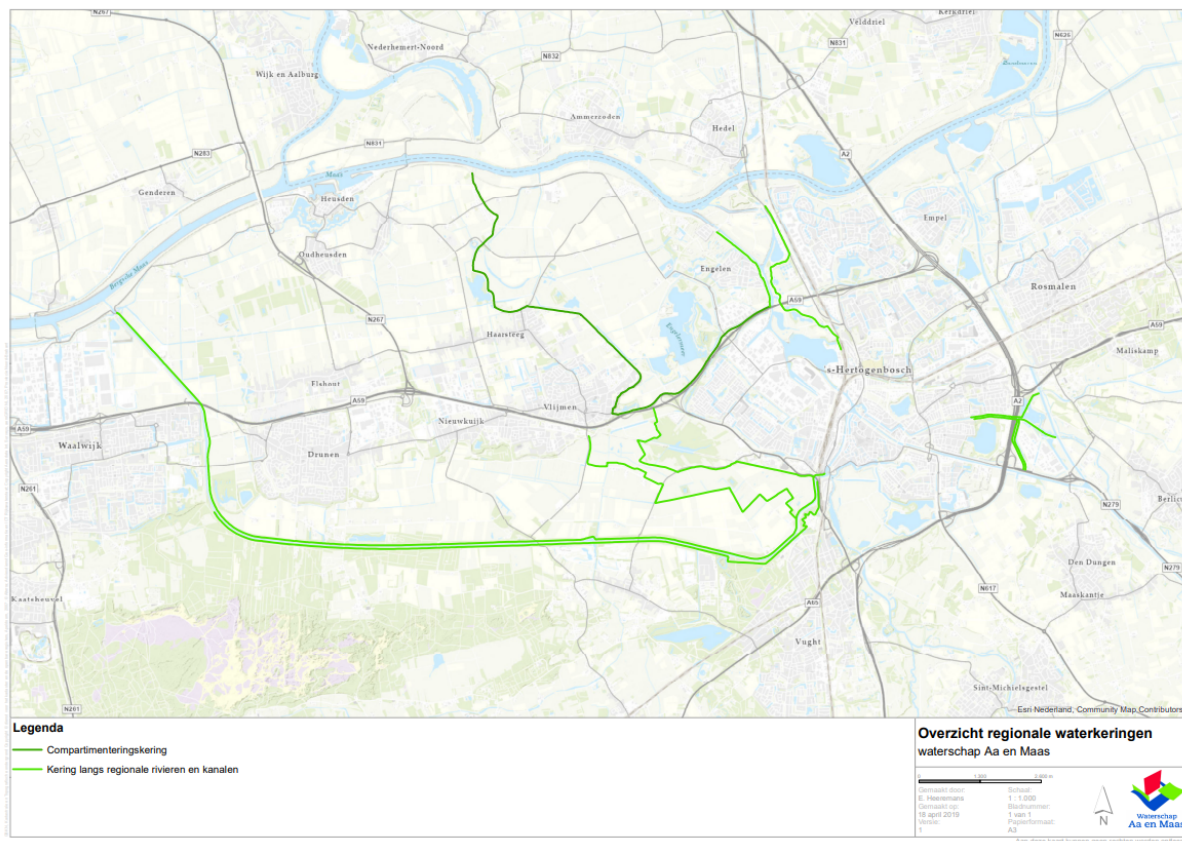
Dit voorschrift is opgenomen omdat er gedurende het hoogwaterseizoen geen werkzaamheden op of aan de dijk of in de beschermingszone mogen plaatsvinden in verband met de waterveiligheid. Er gelden dan strengere regels om de keringen veilig te houden. Wanneer een risicovolle burcht niet voorafgaand ontmanteld wordt, is bij eventueel hoogwater het (mogelijk) noodzakelijk dat dassen alsnog met spoed verjaagd moeten worden (calamiteit) of verdrinkingsgevaar lopen. Het hoogwaterseizoen loopt van 1 oktober tot en met 1 april.

Door het nemen van maatregelen komt het streven de das in zijn natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan niet in het geding, door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden.

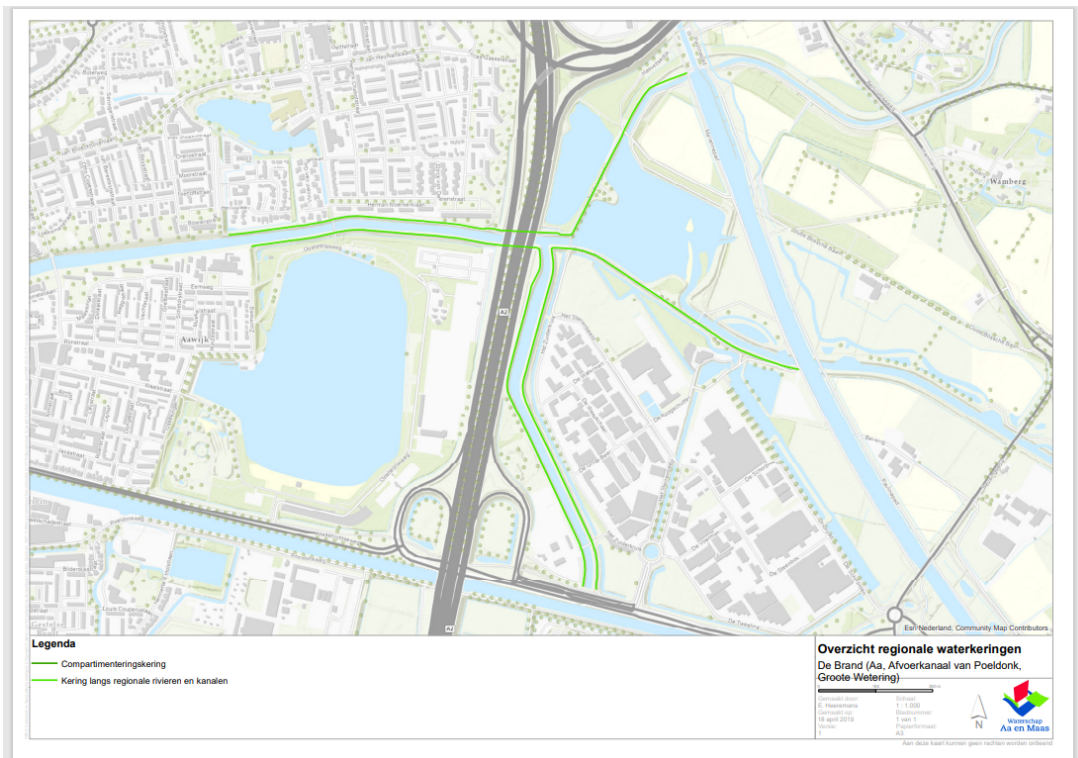
3. Conclusie

De omgevingsvergunning wordt voor de das en beschreven activiteiten verleend. Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden.

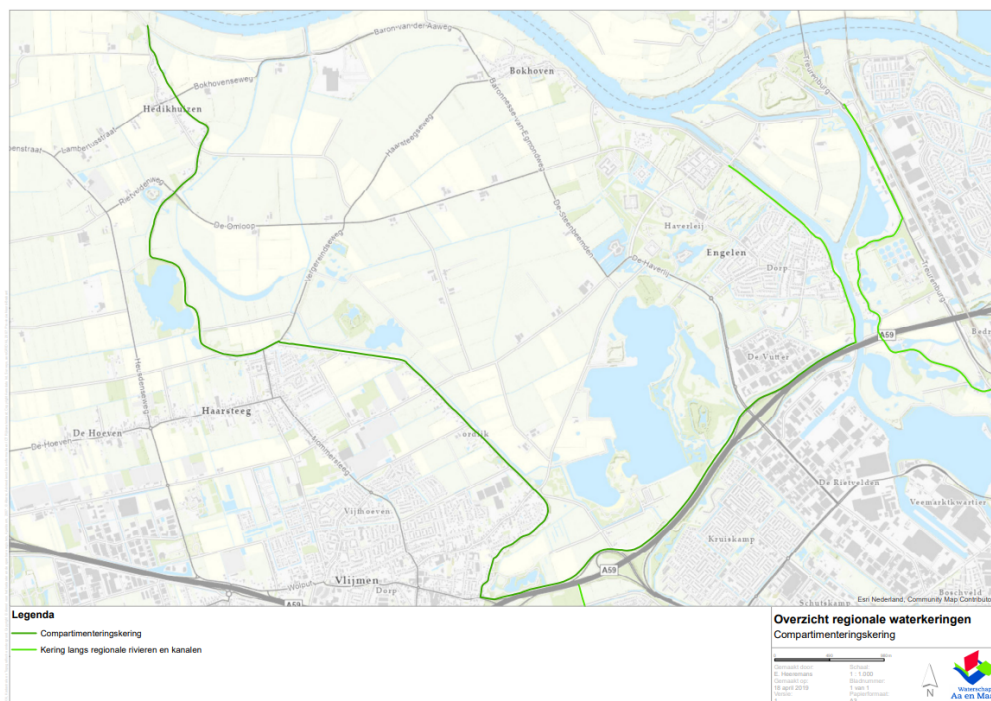
Bijlage 1. Overzichtstekening van de planlocaties

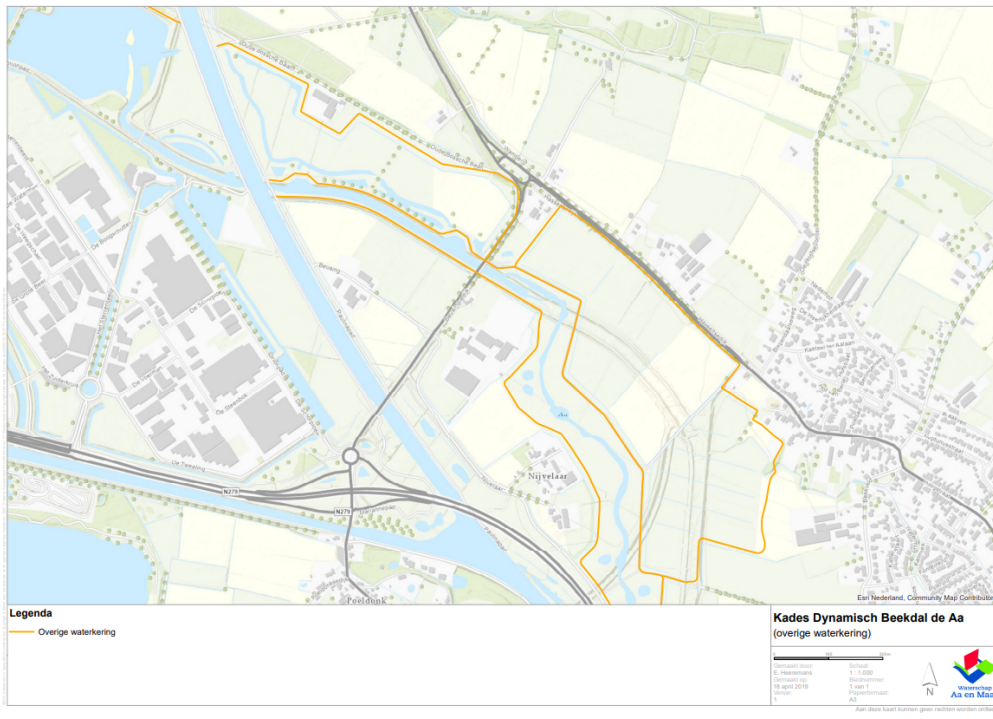
Figuur 1. Overzicht van de ligging van de regionale keringen (lichtgroen) en compartimentskering (donkergroen) binnen het werkgebied van Waterschap Aa en Maas.

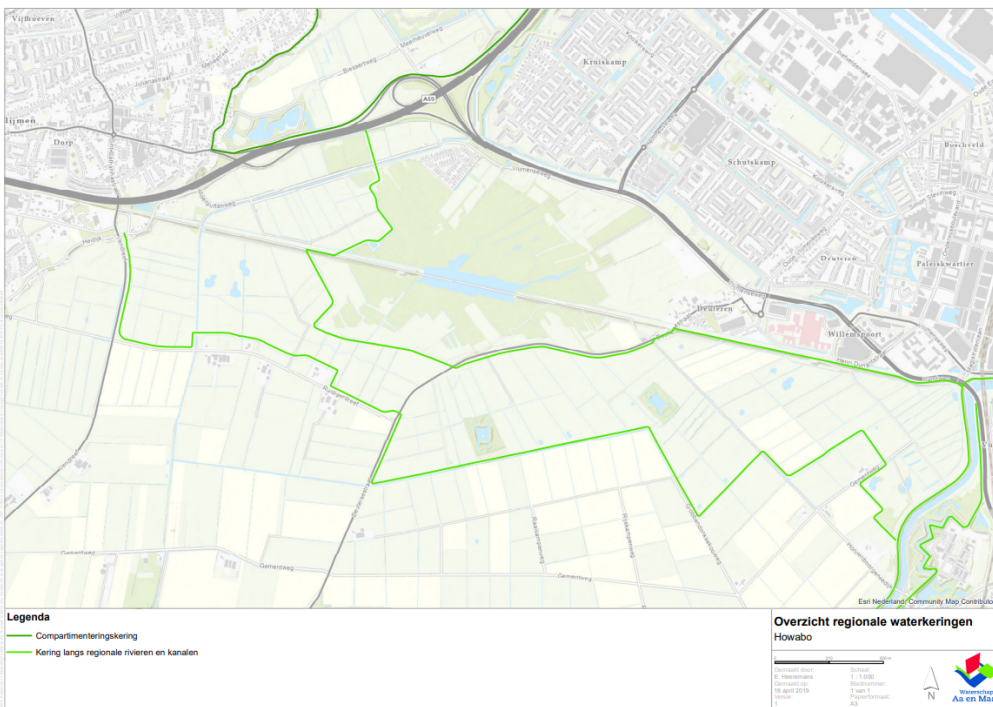
Figuur 2. Weergave van de ligging van de regionale kering De Brand (Aa, Afvoerkanaal van Poeldonk en Grootte Wetering). Het gaat daarbij om de groene belijningen.

Figuur 3: Weergave van de ligging van de Compartimenteringskering. Het gaat daarbij om de donkergroene belijningen.

Figuur 6: Weergave van de ligging van de kades van het Dynamisch Beekdal de Aa. Het gaat daarbij om de oranje belijningen.

Figuur 7: Weergave van de ligging van de regionale waterkering Howabo. Het gaat daarbij om de lichtgroene belijningen.